

ULUSLARARASI KARADENİZ - KAFKAS KONGRESİ

ULUSLARARASI KARADENİZ-KAFKAS KONGRESİ İSTANBUL DEKLARASYONU (TASLAK)

Uluslararası Karadeniz - Kafkas Kongresi, “Ekonomi, Enerji ve Güvenlik; Yeni Fırsatlar” ana teması ile TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) tarafından **21-22 Nisan 2016** tarihinde **İstanbul**'da **SİVİL GLOBAL 2016 Zirvesi** kapsamında başarıyla icra edilmiş, yapıcı ve samimi bir ortam içinde son derece verimli gerçekleştirilmiştir.

Kongre'ye; Türkiye'den, Karadeniz ve Kafkas ülkelerinden, farklı bölge ve ülkelerden resmî, sivil ve özel her disiplinden temsilciler, sivil toplum kuruluşları, bazı uluslararası kuruluşlar ile iş dünyası temsilcileri, diplomatik misyon temsilcileri, akademisyenler, uzmanlar, düşünce kuruluşları, ulusal ve uluslararası medyadan temsilciler katılmışlardır.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Büyükelçi Traian CHEBELEU da örgütü temsilen Kongre'ye iştirak etmişlerdir.

Bölge ekonomisi ve enerji açılımı ile, özellikle Ağustos 2008 ve Şubat 2014 krizleri sonrasında ortaya çıkan siyasal ve toplumsal gelişmeler bağlamında, “Bölge güvenliğinin” geleceğine ilişkin öneriler sunmak, konuya ilişkin bir tartışma ortamı ve kamuoyu oluşturulması yoluyla söz konusu ihtiyacın giderilmesine önemli katkılar sağlamak amacıyla düzenlenen Kongre'de; “**Küresel Güvenlik, Karadeniz-Kafkas Jeopolitiği ve Ekonomik Açılımlar**”, “**Bölgeyi Etkileyen Uluslararası Entegrasyonlar: Bilanço ve Perspektifler**”, “**Karadeniz-Kafkas Ülkelerinin İç Siyasetlerindeki Dönüşümler ve Karadeniz Güvenliği**”, “**Göç Sorunu ve Doğu Avrupa'nın Sosyal Güvenliği**”, “**Türkiye'nin Karadeniz-Kafkas Vizyonu ve Perspektifler**”, “**Karadeniz Havzasının Hidro-jeopolitiği ve Türkiye**” başlıklı oturumlar gerçekleştirilmiştir.

Bu oturumlarda Karadeniz ve Kafkas ülkeleri arasındaki sorunların birbirleriyle ilgili konular olduğu tespit edilerek, Türkiye başta olmak üzere uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan hakların hukuki zeminde korunmaya devam edilmesinin “Bölgesel İstikrar” için gerekli olduğu bir kez daha vurgulanmıştır.

Taraflar arasındaki enerji - sınır sorunlarında tüm tarafların kendi iç dinamiklerini yapıcı olarak harekete geçirmeleri hâlinde “mutlak barış”, “mutlak işbirliği” sonucuna varılabileceği teyit edilmiştir. “Diyalog yoluyla her türlü sorunun üstesinden gelineceği” tarihsel gerçeği ile bölgesel sorunlara yine “bölgesel taraflar” ve “bölgesel güçler” tarafından optimal çözüm bulunabileceği ağırlıklı görüşü oluşturmuştur. Kongre'de öne çıkan tespit, öneri ve değerlendirmeler aşağıda ifade edilmiştir:

1. Küresel aktörler arasında “sürdürülebilir bir enerji güvenliğine katılım yaklaşımı” üzerinde fikir birliğine varmak, dünyanın barışı için ilke olmalıdır.
2. Bölge'nin güvenlik konusundaki meydan okumaları için Karadeniz'e kıyası bulunan devletler ile ikili ve çok taraflı işbirliği yapılmalıdır.
3. Türkiye ve Ukrayna için kriz; ekonomi, turizm ve ticaret açısından Rusya'ya bağımlılık düzeyini göstermiştir. Yeni ticaret ortakları ve enerji kaynakları bulma noktasında önemli mesafe kat etmeye yol açmıştır.
4. 21. yüzyıl güvenlik sistemi için yeni mekanizmanın, Avrupa'daki askerîleştirme şartları altında oluşturulması gerekmektedir.

ULUSLARARASI KARADENİZ - KAFKAS KONGRESİ

5. Rusya'nın Avrupa boru hattı sistemi, birçok ülkeyi etkilemektedir. Bu durum ülkelerin Rusya'ya bağımlılığını artırmaktadır. Bu ülkelerin Rusya'ya bağımlılığının azalması Rusya'nın etki kapasitesinin de azalmasına yol açacaktır.
6. AB üç temel stratejik meydan okumayla baş etmek zorundadır. Bunlar; AB içerisinde güvenlik işbirliği nasıl organize edilmelidir? Dış aktörlerle enerji işbirliği nasıl organize edilmelidir? Dış oyuncularla enerji ilişkileri nasıl düzenlenmelidir ve potansiyel olarak kim AB'ye enerji tedarikçisi olacaktır?
7. Türkiye, 1980'lerden beri hızlı bir şekilde talep edilen endüstriyel büyümeyi yaşamaktadır. Son on yılda elektrik ve doğalgaz talepleri açısından Çin'den sonra ikinci ülke Türkiye olmuştur. Türkiye için temel hedef enerji güvenliğini gerçekleştirmektir.
8. Türkiye'de yerli enerji üretimi toplam talebin % 35'ini oluşturmaktadır. Türkiye, Rusya üzerinden doğal gaz ve petrol ithalatına bağımlı bir enerji politikası izlemektedir. Enerji güvenliğini gerçekleştirilmek için Türkiye'nin 5 ana hedefi şunlardır; "kaynak ülkelerini ve enerji ulaştırma yolunu farklılaştırmak", "yenilenmelerin paylaşımını artırmak", "enerji üretimine nükleer enerjiyi dâhil etmek", "verimli çalışmanın adımını atmak" ve "Avrupa'nın enerji güvenliğine katkıda bulunmak".
9. ABD, en büyük endişesinin "Körfez'deki petrol bağımlılığının azalması" olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla Hazar Bölgesi'nde bu yöndeki gelişme, petrolün çeşitlenmesine ve küresel güvenliğin teşvik edilmesine vesile olacaktır. ABD için küresel sistemdeki güvenlik varlığının temel aracı, enerji yollarını kontrol etmek ve politikasını bu çerçevede yürütmektir.
10. ABD, enerji güvenliğinin sağlanmasında önemli bir rol oynamalıdır. Küresel arenada doğal gaz arzını artırmalı ve "Trans-Anadolu Boru Hattı Projesi" ve "Trans-Adriyatik Boru Hattı Projesi" gibi enerji projeleri ile ilgilenmelidir.
11. Enerji projesinde önemli bir rol oynamak için ABD, Türkiye ile işbirliği sağlanması hususunda bazı adımları atmalıdır. Çünkü Türkiye, ABD'nin Kafkasya'daki politikası için çok önemli bir faktördür. Türkiye, NATO üyesi bir ülkedir, Orta Doğu'da yakın bir müttefikdir ve Azerbaycan ile yakın ilişki içindedir. Dış politika alanında Bölge'deki her ülkenin menfaati dikkate alınmalıdır.
12. ABD, ekonomik çıkarlar çerçevesinde Washington'un desteklediği büyük projenin güvenliğini sağlamalıdır ve ABD, Kafkas çatışmalarının son bulması için aktif politika izlemeyi sürdürmelidir.
13. Rusya, Doğu Akdeniz'deki nüfuz alanını genişletmektedir. Üstlendiği vizyonun yanında Rusya, komşularının görüşlerine de önem vermelidir.
14. Karadeniz ve Kafkasların; fiziksel sürekliliği ve Orta Asya'daki Hazar havzasının ötesine geçen geniş hinterlandı göz ardı edilmemelidir. Orta Asya hakkında şu sorular dikkate alınmalıdır; Çin, Asya'da kabul edilmiş bir dış politika izlemekte midir? Güney Çin denizi ve Doğu Çin Denizi'ndeki sorun nasıl aşılacaktır? Bu durum, Asya ile Avrupa arasındaki bağlantıyı nasıl etkileyecektir?

22 Nisan 2016, İstanbul